№ 121. Sobota 25. Maja 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 22. maja. Dnia dzisiejszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXVIII. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 57. Rozporządzenie ministeryów stanu i wojny z 17. maja 1861, względem rozszerzenia jurysdykcyi wojskowej na umieszczonych w królestwie Węgierskiem c. k. urzędników cywilnych i sług i na c. k. straż finansową.

Nr. 58. Rozporządzenie okólnikowe ministerstwa wojny z 18. maja 1861, względem zmiany §. 175 wojskowej ustawy karnej co do prawa straży.

Nr. 59. Rozporządzenie okólnikowe ministerstwa wojny z 19. maja 1861, względem niewliczenia dni jazdy pocztowej w termin rekursowy przy rekursach w sprawach spornych, podawanych do ruchomych sądów wojskowych.

Sprawy krajowe.

(Powrót Ich Mości Cesarstwa. — Losowanie obligacyi. — Stowarzyszenie przemysłowe. Kompetencya jurysdykcyi wojskowej w Węgrzech. — Prawo straży wojskowej. — Opłata za zbiegów konskrypcyjnych w Weneckiem.)

Wiedeń, 22. maja. Najjaśniejsi Państwo przybyli wczoraj dnia 21. b. m. po południu z Tryestu do Wiednia.

— Na mocy najwyższego patentu z dn. 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 nastąpi dn. 1. czerwca b. r. o godzinie 10. przed południem w gmachu bankowym przy Singerstrasse 335 i 336te losowanie obligacyi dawniejszego długu państwa.

— Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 13. maja b. r. udzielić pozwolenia pp. Edwardowi baronowi Hohenbruk, Dr. Ferdynandowi Stamm, Ottonowi Hornbostel, Wojciechowi Klein, Janowi Liebig, Pawłowi Pacher, F. Rakenschusowi, Gustawowi Rosthorn, Alexandrowi Shöller, G. Siglowi, Edwardowi Strache, Karolowi Weiss, Franciszkowi Werthejmowi i Karolowi Zimmer zawiązać stowarzyszenie austryackie przemysłowe z siedzibą w Wiedniu i najłaskawiej zatwierdził statuta rzeczonego stowarzyszenia.

Wyszło następujące rozporządzenie ministeryum stanu i ministeryum wojny z 17. maja 1861 względem rozciągłości jurysdykcyi wojskowej na wszystkich c. k. urzędników cywilnych, sług i c. k straż finansową w Węgrzech:

W moc najwyższego postanowienia z 15. maja 1861 wszyscy w królestwie Węgierskiem umieszczeni c. k. cywilni urzędnicy i słudzy, jakoteż tamtejsza c. k. straż skarbowa, przechodzą aż do dalszego rozporządzenia pod jurysdykcyę wojskową, na wzór wojskowych urzędników i sług, a przeto w sprawach karnych i cywilnych podlegają jeneralnej komendzie krajowej, względnie zaś krajowym sądom wojennym w Temeswarze i Budzie.

W sprawach karnych będzie się więc postępować z rzeczonemi osobami podług prawa karnego z 27. maja 1852 Dz. ust. p. nr. 117 a osobom tym przysłuża prawo apelacyi przeciw wyrokom do wyższych sądów krajowych w takim samym zakresie, jak tego dozwala prawo apelacyi podług statutu cywilnej procedury karnej.

Degenfeld fzm. r. w. *Schmerling* r. w.

— Ministeryum wojny wydało dnia 18. maja 1861 okólnikiem następujące rozporządzenie, co do zmiany §. 175 wojskowej ustawy karnej względem prawa straży:

Jego c. k. apostol. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 14. maja 1861 dozwolić zmianę §. 175 wojskowej ustawy karnej względem prawa straży, a to w sposób następujący:

Aby straży jakiego bądź rodzaju zapewnić należne uszanowanie, upoważniono ją używać broni przeciw każdemu, kto ją czynnie znieważy, lub zagraża niebezpiecznem targnięciem się, a ujętym być nie może.

W tym ostatnim wypadku wolno jest straży użyć broni, a i wtedy także gdy napastnicy pomimo poprzedniego napomnienia, nie ustają miotać na nią obelgi.

Gdy kto na miejscach zagrożonych przez nieprzyjaciół, naraża się na podejrzenie i ucieka zamiast odpowiedzieć dostatecznie na wołanie straży, lub gdy kto jako niebezpieczny zbrodniarz od straży ujęty, albo jej do pilnego strzeżenia poruczony, i chociażby sam się na straż nie porywał, ale uciekał, tedy wolno jest straży za uciekającym dać ognia, jeżeli go w inny sposób zatrzymać nie można.

Tę zmianę podaje się do powszechnej wiadomości i uwzględnienia.

Degenfeld fzm. r. w.

— Gazeta wenecka donosi w sprawozdaniach z posiedzeń kongregacyi centralnej lombardo-weneckiej, że Jego c. k. apost. Mość Najjaśniejszy Pan raczył zezwolić, aby gminy Lombardo-weneckiego królestwa składały należytość za zbiegów konskrypcyjnych nieprawnie ukrywających się przed rekrutacyą na rok 1860-1861 w banknotach w wartości imiennej, a to aż po koniec roku administracyjnego 1862.

Ameryka.

(Stan obrony w Washingtonie.)

Nowy Jork, 4. maja. Gazecie wezerskiej piszą o wypadkach w Washingtonie i o uzbrojeniach tamtejszych:

„Stolicy unii zagrażało istotnie tak wielkie niebezpieczeństwo, że kto miał tylko o czem wynosił się co prędzej z miasta. Przez pięć dni odcięta była rządowi wszelka regularna komunikacya z wiernemi unii państwami, i obawiano się z każdem dniem ujrzeć nieprzyjaciela na wzgórzach otaczających miasto. Nadto odcięty był także miastu dowóz żywności, tak że rząd był zmuszony skonfiskować wszystkie zboża złożone w szpichlerzach prywatnych, i sprzedawać ludności po miernych cenach. Śród tego niebezpieczeństwa z zewnątrz pokazała się jeszcze haniebna zdrada w samem łonie miasta. Znaczna liczba zostających w Washingtonie w służbie oficerów armii i marynarki zażądała uwolnienia, by udać się wprost do powstańców. Odkryto kilka spisków podpalaczy. Kapitol, pomieszkanie prezydenta, i zabudowania ministeryalne były zabarykadowane i oszańcowane. Nic dziwnego przeto, jeśli rząd, który nie wiedział nic jeszcze o narodowym zapale Stanów północnych, tracił niekiedy odwagę w tej złowrogiej chwili, i sądząc, że będzie musiał poniżyć się do układów z powstańcami w Maryland, nie śmiał uwięzić szydzących w oczy zdrajców kraju. Dopiero we czwartek (25. kwietnia) uśmierzyła się trwoga. Dwom pułkom, z Nowego Jorku i z Massachusett, które 21. kwietnia stanęły w Annapolidzie, udało się w końcu po niesłychanych trudach zrestaurować uboczną kolej żelazną do Baltimore-Washington, którą zerwali i zniszczyli powstańcy. Część kolei z Washingtonu aż do miejsca, gdzie styka się z ową koleją uboczną, zajął rząd dawniej jeszcze, i tym sposobem przywrócona została komunikacya z zatoką Chesapeaky. W tym samym czasie została także urządzona regularna służba parопływów między uściem Susquehamy, połączonem koleją Filadelfia-Baltimore i Annapolidą, tak że komunikacya między północą i stolicą unii była już zupełna z pominięciem Baltimoru. Tą drogą więc sprowadzono natychmiast 10.000 ludzi dobrze uzbrojonej milicyi do Annapolidy, zabezpieczono to miasto kilkutysięczną załogą a linię kolei żelaznej kordonami straży, i załogę stolicy, która przed ośmiu dniami liczyła zaledwie 4500 ludzi, podniesiono na 14.000. Przytem wszystkiem okazała się jeszcze bezzasadną obawa, iżby powstańcy wirgińscy zatamowali żeglugę na Potamaku lub wznieśli bateryę nadbrzeżne, gdy kilka transportów wojska i kilka okrętów dostało się tą drogą bez przeszkody do Washingtonu. Gdy więc tym sposobem uchylone zostało pierwsze i główne niebezpieczeństwo, zasługuje na większą uwagę zapał wiernych unii państw ku poskromieniu powstania w Maryland, a szczególnie w Baltymore.

Portugalia.

Lizbona, 16. maja. Jak słychać, zaproponowała rada państwa Królowi mianować 15 nowych ministeryalnych parów, między którymi mają być także pp. Cabral i Avila.

Anglia.

(Nowiny dworu.)

Londyn, 19. maja. Królowa udzieliła audyencyę prywatną posłowi perskiemu, który opuszcza Anglię dla zdrowia jako też panu George Dallas dotychczasowemu posłowi Stanów zjednoczonych. Charles Francis Adams następca posła amerykańskiego wręczył swoje pismo uwierzytelniające. W nieobecności lorda John

Russel, który pogrążony w żałobie po stracie brata opuścił dwór na czas pewien, lord Palmerston wprowadzał ich do Królowej. Królowa udzieliła także audyencyę hrabiemu Elgin i sir Johnowi Crampton, który jako poseł powraca na swoje stanowisko do Madrytu. — Obydwu wprowadzał dla nieobecności lorda Johna Russell minister spraw wewnętrznych sir Cornewall Lewis.

(Posiedzenia parlamentu z 16. maja.)

W *izbie wyższej* hrabia Ellenborough zwraca uwagę na niedawno wydaną proklamacyę o neutralności Anglii względem wojujących stronnictw w Ameryce. Treść dokumentu tego nie zdaje mu się dosyć jasną, żąda więc ściślejszego określenia co się rozumie przez blokadę, i kontrabandę wojenną.

Hrabia Granville odpowiada, że byłoby dla niego rzeczą poniekąd niebezpieczną mówić o kwestyach międzynarodowych, jednak obowiązkiem jest jego dać szanownemu hrabiemu o ile możności jak najdokładniejsze objaśnienie, a jeźli dopuści się błędu, będzie bardzo wdzięczny lordom biegłym w nauce prawa, którzy go zechcą poprawić. Co do wyrażenia „blokada prawna i rzeczywista," sądzi on, że chociażby traktat paryski ustanowił epokę w historyi prawa narodów, i chociażby wszystkie narody europejskie i niektóre państwa amerykańskie przystały na zasady przyjęte w Paryżu, przecież w traktacie paryskim nie ma żadnej zmiany prawa narodów, chyba dla mocarstw, które dały swoje przyzwolenie. Sądzi on dalej, że żadna zmiana względem blokad prawnych i rzeczywistych nie nastąpiła dla tych nawet mocarstw. Z tego względu kwestya o prawie narodów stoi ciągle na swojem dawnem miejscu, z tą tylko jedną różnicą, że na przyszłość nie będzie się uznawać nadal blokady istniejącej jedynie na papierze. Nim można o blokadzie powiedzieć, że jest prawną i rzeczywistą, musi ona być ogłoszoną w sposób należny, a państwo, które ją zaprowadza musi mieć na pogotowiu siły zbrojne, które utrudniałyby przybycie i odpływ okrętów. Odpowiedzieć jasno i zrozumiale na kwestyę względem kontrabandy wojennej, jest jeszcze trudniej, lecz tyle przynajmniej może powiedzieć, że rząd angielski trzymał się zwykłego postępowania przy takich okolicznościach. Co ma być uważane jako kontrabanda wojenna zależy od rodzaju wojny. Niektóre artykuły bez żadnej wątpliwości są kontrabandą wojenną, przy innych zależy to od rozmaitych okoliczności np. od portu dla którego są przeznaczone, i właściwości rzeczy o których tylko prawo zdobywcze zawyrokować może. Wyrokowi takiego sądu musieliby poddać się wszyscy ci, którzy uznali prawo wojujących. Sądzi więc, że rząd, trzymając się ściśle przyjętego zwyczaju, miał zupełną słuszność.

Lord Derby oświadcza, że w ogóle podziela zdanie poprzedniego mowcy. Co do tego aby Anglik służył na pokładzie korsarskiego okrętu, mniema on, że taki Anglik wpadłszy przypadkiem w niewolę nie może być uważany jako korsarz, ani na śmierć skazany. W podobny sposób przemawia lord Chelmsford. Lod Brougham utrzymuje przeciwnie. Lord kanclerz mniema, że chociażby który poddany angielski przekroczył ustawy swojego kraju i wstąpił w służbę na okręcie korsarskim, to przecież stając się członkiem wojny honorowej nie może być uważany za rozbójnika morskiego.

Następuje trzeci odczyt bilu względem wiana księżniczki Alicy, i bil ten przechodzi.

W *izbie niższej* Du Cane rozpoczyna znowu odroczoną debatę nad bilem względem budżetu. Nie zaprzecza on, że kanclerz skarbu może rozporządzać nadwyżką, i że kosztorysy były obliczone dokładnie. Lecz o to chodzi, co będzie z tej nadwyżki. Jeżeli mają być podatki zniesione, podatek od papieru nie mógłby być najpierwszym z pomiędzy nich. Sir W. Heathcote robi uwagę, że główny zarzut przeciw drugiemu odczytowi bilu odnosi się do stosunku izby niższej do wyższej. Mniema on razem z panem Walpole, że forma wniosku nie sprzeciwia się konstytucyi, i nie narusza przywilejów parów.

Kanclerz skarbu przytacza mnóstwo wypadków precedencyi aby formalność bilu usprawiedliwić. Horsman twierdzi, że bil znosi uchwałę izby wyższej (przeciw zniesieniu podatku od papieru) i może się wydawać jakby nagana przeciw tej uchwale. Wzrost władzy izby gminu może stać się powodem wielkich nieszczęść, a skoncentrowanie wszelkiej władzy w jednej izbie nie byłoby czem innem jak despotyzmem, tyranią, lub rzeczą pospolitą.

Lord Palmerston pochwala, że izba przyznała nadwyżkę w budżecie. Disraeli zarzuca rządowi, że ta nadwyżka jest sztucznie wymyśloną. Nie jeden lękał się narazić, a ztąd rządowi udało się większością 18 głosów przeprowadzić tę rezolucyę, która drugiej izbie parlamentu nie będzie przedłożona do rewizyi. — Opozycya nie przystaje na politykę rządu, i zatrzymuje sobie wolność postępowania względem bilu.

Następuje drugi odczyt bilu.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Opozycya w senacie i w ciele prawodawczem.)

Paryż, 19. maja. Podporucznik okrętowy Jaurès oficer ordynansowy wiceadmirała Charner przybywszy z Kochinchiny miał audyencyę u Cesarza, i wręczył mu ważne w Laigunie pochwycone papiery. — Mówią, że książę Napoleon będzie zwiedzał porty hiszpańskie i portugalskie. Pułk 103 z samych Sabaudów złożony otrzymał rozkaz udać się do obozu pod Chalons. Na propozycyę ministra marynarki polecił Cesarz, przyjąć stu wychowańców do szkoły marynarzy zamiast jak zwykle sześćdziesięciu.

— *Independance belge* zwraca uwagę na ducha niepodległości i niezawisłości, który tak w francuskim senacie jak w ciele prawodawczem występuje, a mianowicie objawia się opozycyą przeciw pojedyńczym przedłożeniom ustawy. Dyskusya nad budżetem będzie zapewne także bardzo żwawą. Jules Favre i towarzysze jego wnieśli, jak już doniesiono, poprawkę, według której fundusze, jakich wymagano na utrzymanie powszechnego bezpieczeństwa, mają być o milion zmniejszone; przy tej sposobności zamyślają także powstać na nadzwyczajne ustawy, które rząd zaprowadził od czasu pierwszego ministeryum pana Billault.

— *Independance belge* zapewnia, że poseł turecki w Paryżu uwiadomił pana Thouvenela, że Porta radaby, ażeby w Bejrucie pozostała załoga francuska, i że Anglię skłonić do przyzwolenia starać się będzie. Pan Thouvenel oparł się temu stanowczo, i oświadczył, że jeźliby to uwiadomienie nadeszło w kształcie propozycyi odrzuciłby ją bezwarunkowo. Francuskie okręta wojenne. które mają przewieźć z Syryi wojska okupacyjne, a w części pozostawać na wodach syryjskich wyszły właśnie pod żagle.

Włochy.

(Nominacya namiestnika do Neapolu. — Interpelacye w izbach. — Doniesienia z Sycylii i Turynu. — Program rozpraw w izbach. — Załoga rzymska.)

Sardynia. Podróż Króla do Neapolu została, jak słychać, odroczona, bo bez rozwiązania kwestyi rzymskiej wątpi Wiktor Emanuel by się dała załatwić kwestya neapolitańska; z tego powodu został także hrabia Ponza di San Martino mianowany jeneralnym namiestnikiem z większem pełnomocnictwem, lubo niedawno przed podpisaniem dekretu nominacyi słychać było powszechnie, że odjedzie tylko jako jeneralny gubernator do Neapolu, a zatem z ograniczonem pełnomocnictwem takiem samem, jakie ma jeneralny gubernator Toskanii od czasu ustąpienia pana Riccasoli.

— W izbie deputowanych nastąpiła 13. maja interpelacya księcia San Donato. Książę San Donato pyta, dla czego odwołują z Neapolu księcia Carignan, wbrew woli i chęci mieszkańca tamtejszego. — Z ministrów był przytomny jeden tylko pan Minghetti. i nie przyjął tej interpelacyi; dodał tylko, że księcia Carignan nie odwołano jeszcze urzędownie, więc nic nie wymaga ministeryalnego w izbie oświadczenia. Książę San Donato obstaje przy swojej interpelacyi, zdaje się, że sam hr. Cavour odpowie na nią. Depesza turyńska z dnia 15. maja donosi: W poniedziałek będzie p. Ricciardi interpelował ministeryum względem niektórych okoliczności odnoszących się do Neapolu.

— Na posiedzeniu izby drugiej w Turynie dnia 15. b. m. minister robót publicznych przedłożył projekt do prawa, względem koncesyi na kolej żelazną z Neapolu do brzegów morza adryatyckiego. Do Turynu przybyło czterech deputowanych z północnych stanów amerykańskiego związku aby utworzyć tam legion ochotników. Konzul amerykański w Genuy oświadczył, że nic wcale o tem nie wie aby rząd jego chciał zaciągać cudzoziemskich oficerów lub żołnierzy.

— Wielkie debaty nad sprawami finansowemi i nad wewnętrzną organizacyą kraju podług projektu ustawy pana Minghetti rozpoczną się dopiero po Zielonych świętach. Projekt organizacyi jest już przedłożony izbie i zapisało się dotąd 36 mowców, których większa część przeciwna jest projektowi, jak Pepoli, Mamiani, La Farina, Petrucelli della Gatina, Cordova i inni. Za projektem oświadczają się właśnie stronnicy opozycyi, jak Crispi, Guerazzi, Amani. W izbie niższej oznajmił 18go Wenecyanin *Tecchio*, że będzie w poniedziałek interpelować Cavoura o notę Rechberga względem Wenecyi, i że chce przedłożyć dokumenta.

Państwo kościelne. Rozmaite chodzą pogłoski o załodze w Rzymie; jedni między innymi doradzają mieszaną załogę ze wszystkich armii katolickich, z wyjątkiem austryackiej i francuskiej. Tymczasem, nim do tego przyjdzie, zawarto na pół roku kontrakty liwerunku dla załogi francuskiej w Rzymie, a to licząc od 1. lipca b. r., jednak władze francuskie zastrzegły sobie za złożeniem znacznych sum indemnizacyjnych prawo odstąpić każdego momentu od kontraktu.

Neapol. W pobliżu Contessy w Sycylii zaszły niepokoje, i były powodem, że namiestnik jenerał della Rovere kazał rozwiązać gwardyę narodową tamtego okręgu i rozbroić całą ludność. Kilku urzędników gminy usunięto z urzędu.

Niemce.

(Obrady w izbie saskiej. — Posiedzenie związkowych stanów. — Sprawa konkordatu w Badeńskiem.)

Drezno, 20. maja. Na ostatniem posiedzeniu zajmowały izbę drugą naszego sejmu obrady nad wnioskiem deputowanego *Riedla* względem utworzenia centralnej władzy niemieckiej z reprezentacyą ludową. Sprawozdawcza deputacya zgadzała się w ogóle z wnioskiem, tylko zamiast reprezentacyi ludowej proponowała reprezentacyę stanów i dodała wniosek, ażeby rząd wpływał na niezwłoczne uregulowanie kwestyi względem naczelnej komendy niemieckiej armii związkowej.

Frankfurt, 18. maja. Na posiedzeniu stanów związkowych dała Austrya oświadczenie co do wniosku posła król. pruskiego z d. 2. b. m. względem rewizyi związkowej konstytucyi wojennej. W tem oświadczeniu rząd cesarski wyjaśnia swoje zdanie o rzeczonym wniosku z uwzględnieniem rozpraw odbywających się w Berlinie. Oświadczenie przedłożono wydziałowi dla spraw wojennych.

— *Karlsr. Ztg.* donosi, że układy pomiędzy rządem Wielk. księcia badeńskiego a Arcybiskupem wkrótce załatwione będą; zdaje się, że niebawem rozwiązana będzie katolicka rada kościelna, poczem nastąpi utworzenie katolickiej najwyższej rady.

Rosya.

(Korespondencya z Petersburga.)

Petersburg, 9. maja. Korespondent *Gaz. wied.* pisze: Od wczoraj tryumfują przeciwnicy emancypacyi włościan, bo pierwszy raz nadeszła wiadomość z głębi właściwej Rosyi, o rozruchu włościan na większy rozmiar, bo jeżeli podają sześćdziesiąt ludzi zabitych, tedy musiała zajść znaczna walka; inaczej musielibyśmy przypisać wielką pochopność morderczą u naszych żołnierzy, a czego pewnie nie ma, kiedy bardzo długo się ociągali, nim przyszło do użytku broni. Nadają wprawdzie tym rozruchom charakter religijny, jednak nie wymieniają nic bliżej. Już gdy komisya redakcyi ukończyła swe prace, słychać było, że rząd przewidywał także mogące nastąpić gdzie niegdzie rozruchy, i przysłał gubernatorom wojskowym i cywilnym osobne w tej mierze istrukcye. Zamyślano już w ówczas bardzo wielu dymisyonowanych sztabowych oficerów i jenerałów postawić na czele mniejszych dystryktów wojskowych, którzy w okolicach, gdzie nie ma gubernatora wojskowego, mieli się stawić do dyspozycyi gubernatorom cywilnym. Przy układaniu tych instrukcyi nie podobna było przewidzieć wypadków warszawskich; instrukcye te były zapewne bardzo ostre i obszerne, i są jedynym rozkazem dla dowódców wojsk, chociaż zapewne nie zawierają dokładnych przepisów postępowania w każdym szczególnym przypadku. Dotychczas nie wiemy tu więcej o wypadkach w Kazaniu, jak w Wiedniu za pomocą telegrafu. Tylko 60 włościan poległych zdają się być niezawodną nadesłaną tu wiadomością.

Księstwa Naddunajskie.

(Doniesienia z Belgradu.)

Donoszą z Belgradu do Gazety Temeszwarskiej z najpewniejszego źródła, że Porta chce zaspokoić żądania Serbów, o ile to się da uczynić nie nadwerężając praw zwierzchnictwa Sułtana. Można się zatem spodziewać, że program Garaszanina będzie przyjęty, chociaż zawarte w nim żądania będą musiały uledz niejakim zmianom. Książę otrzymał już zawiadomienie w tym względzie w drodze dyplomatycznej. Wiele przyczyniła się uspokoić umysły wiadomość, że Omerowi Baszy przysłano rozkaz, aby przyzwolił mieszkańcom Bosnii i Hercogowiny na to wszystko, co mają słuszne prawo wymagać, i czego wymaga postęp cywilizacyi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 22. maja. Posiedzenie izby niższej. *Klausal* krytykuje handlowo-polityczne i ekonomiczne czynności rządu w ostatnich dziesięciu latach. Zniszczenie 64 milionów pieniędzy papierowych, system podatkowy, monopol tytoniu, podatek od gorzałki i cukru, wszystko to przyczyniło się do zrujnowania kraju. W roku 1848 proponował mowca w charakterze ministra handlu wiedeńskiemu ministeryum stopniową zmianę systemu celnego. Te reformy byłyby pomyślniej wpłynęły na krajowy przemysł i fabrykacyę, niż reformy Brucka i traktat handlowy ze związkiem celnym. — *Simonyi Emeryk* miał bardzo ognistą mowę przeciw adresowi. — *Trefort August* trzymał się ściśle ustaw z roku 1848 i oświadczył, że porozumieć się można tylko na podstawie artykułu III. (własne ministeryum wojny i finansów.) Jedność celna z innemi częściami Austryi może się utrzymać tylko w formie związku celnego. — *Busza Ludwik* przemawiał za udzielnością ludu w ogóle i oświadczył się w końcu przeciw adresowi. — Posiedzenie skończyło się o godzinie 2giej.

Peszt, 23. maja. Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej wyjaśniał hrabia *Juliusz Andrassy* stanowisko sejmu w obec Monarchy i całego państwa; wszyscy chcemy — mówił — ustaw z roku 1848, ni mniej ni więcej. Napróżno się łudzono, że Węgry i Kroaci wejdą chętnie do rady państwa. Rada państwa jest to węzeł, który ściśnięty staje się więzami niewolnika, a zwolniony nie służy do niczego. Węgry nie są rewolucyjne; chcą utrzymać unię personalną; Austrya ma do wyboru, albo na tej podstawie pogodzić widoki swoje z naszemi, albo użyć przemocy. W końcu oświadcza się mowca za adresem. — Posiedzenie trwa jeszcze.

Zagrabie, 22. maja. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu odczytano odpowiedź Jego Mości Cesarza na petycye względem zawieszenia śledztwa przeciw uwięzionemu za przestępstwo polityczne Dalmatyńcowi Vragolow i jego towarzyszom, poczem przyszedł pod obrady raport komitetu centralnego względem odpowiedzi na królewski reskrypt w sprawie Pogranicza Wojskowego, miasta Zengg i Dalmacyi. Większa część mowców oświadczyła się za podaniem prośby do Jego ces. Mości, by konstytucya kroacka rozszerzona została także i na Dalmacyę, i w prowincyi tej zarządzone zostały jak najrychlej nowe wybory do sejmu na podstawie kroacko-sławońskiej ustawy wyborczej, ażeby można poznać prawdziwe życzenie ludu dalmatyńskiego względem połączenia się z Kroacyą; kilku tylko mowców żądało powszechnego głosowania ludu.

Paryż, 22. maja. Książę Napoleon obrany został wielkim mistrzem wolnych mularzy francuskich w miejsce księcia Murata.

Marsylia, 22. maja. Z Bejrutu donoszą z 10go: Chrześciański Kajmakam z Kawanu podał się do dymisyi. Porta wzbrania się potwierdzić wyroki śmierci na Kurszyda Basze i naczelników Druzów. Postępowanie Turków wznieca obawę.

Turyn, 22. maja. Na wczorajszem posiedzeniu izby pytał deputowany *Masolino*, jak daleco postąpił projekt ustawy Garibaldego względem uzbrojenia ludu. *Tecchi* zapewnił, że wydział zajmuje się tem gorliwie, i że sprawozdanie jego będzie wkrótce przedłożone izbie.

Turyn, 22. maja. Z Rzymu donoszą z 21., że pomimo zakazu policyjnego odeszła petycya z 10.000 podpisów do Ludwika Napoleona i Wiktora Emanuela; ale dzienniki podały fałszywie osnowę jej.

Medyolan, 22. maja. Demonstracye ponawiały się i przybierały niebezpieczną cechę. Gwardya narodowa i wojsko przywróciły porządek. Wieczorem było spokojnie.

Madryt, 21go maja. Wczoraj otworzone zostały Kortezy portugalskie.

Nowy Jork, 11. maja. Wirginianie opanowali statek unii „Seldon". Pogłoska powstania Murzynów w Kentucky jest fałszywa. „Great Eastern" zawinął tu.

Wiadomości handlowe.

Przeciętne ceny targowe we Lwowie
od 1. do 24. maja 1861.

	Targ dnia 1. maja zł.	c.	10. maja zł.	c.	17. maja zł.	c.	24. maja zł.	c.
Mec przenicy (80—81 ℔) . .	5	73	5	72	5	25	5	79
„ żyta (73—77 ℔) . . .	3	93	4	6	4	49	4	23
„ jęczmienia (61—65 ℔) .	2	38	2	87	2	98	3	10
„ owsa (47—50 ℔) . . .	1	64	1	71	1	81	1	84
„ hreczki	3	15	3	9	3	15	2	95
„ kartofli	1	68	1	91	1	61	1	65
Cetnar siana	1	2	1	15	1	13	1	36
„ podściółki	.	81	1	12	.	83	.	82
„ słomy pasznistej . . .	.	90	.	98	.	59	.	.
Sąg drzewa bukowego . . .	18	.	15	50	17	.	16	75
„ „ sosnowego . . .	11	50	.	.	12	.	11	25

Kubek krup pszennych kosztował 10c., żytnych 4c., jaglanych 6c., hreczanych 5c.; — funt mąki pszennej 11c., żytnej 8c.; — mas piwa lepszego 20c., zwykłego 18c.; wódki przedniej 75c., szumówki 20⁰ bez podatku 40c.; — funt masła 52c. smalcu wieprzowego 56c., łoju 20c.

Dnia 3., 6., 8., 13., 15., 20. i 22. maja nie było dowozu i targu.

(Targ na bydło rzeźne w Wiedniu.)

Wiedeń, 21. maja. Spęd bydła na dzisiejszym targu wynosił 1571 wołów z Węgier, 1264 z Galicyi i 121 z kraju. Z tego zakupili rzeźnicy wiedeńscy 2080 sztuk, rzeźnicy z prowincyi 703, a oprócz tego sprzedano na targowicy 3 sztuk; niesprzedanych odeszło na prowincyę 170 sztuk. Waga szacunkowa była na sztukę 465 do 640 funtów. Cena przeciętna wypadła na sztukę 125 zł. do 200 zł. w. a., a na cetnar 27 zł. 25 c. do 31 zł. w. a.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. maja.

Hotel europejski: PP. Br. Błażewski Krzysz., z Nowosiółki.

Hotel mołdawski: Stedler Fran , ze Srek.

Hotel Kuhna: Dębski Michał, z Tarnopola. — Br. Brückmann Ludwik, z Manasterzec.

Zajazd Leszczyńskiego: Siemianowski Fran., z Siemiginowa.

Hotel krakowski: Zadurowicz Jan, z Kornicza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24 maja.

PP. Ptaszyński Szcz , do Nowosiółki. — Furgartner Maur., do Brześcian. — Baczyński Felix, do Woli machnowskiej. Rylski Hen., do Ostrowa. — Dylewski Mar. i Zawadzki Józef, do Korzenicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 23. maja 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	325.56	+ 4.8	74 2	północny	sł	pochmurno
2 god. po poł.	325.52	+ 10.6	61.7	„	„	deszcz i grad
10. god. wiecz.	325 99	+ 6 1	83 9	„	„	pochmurno

Ilość deszczu 3.‴07.

TEATR.

Dziś opera niemiecka: **„Żydówka“**. Występ gościnny pani Schröder-Chaloupka i panów Prelingera i Humbsera.
Dziś także koncert *Tytusa Tyca* w sali ratuszowej.

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 27. maja: Sprzedaż realności nr. 875 w Rodach i realności nr. 124 w Brzeżanach.

Dnia 29. maja: Licytacya na wybudowanie budynków parafialnych g. k. w Pietryczach w Busku.

Dnia 31. maja: Sprzedaż realności nr. 230 miasto we Lwowie, i realności nr. $60^{2}/_{4}$ w Stanisławowie. – Sprzedaż dóbr Rusinów we Lwowie.— Wydzierzawienie dóbr Białogłowy i Netrepińce w Załościach.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 24. maja.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.—. Metaliki po 5% za 100 zł. 68 40; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.— ; Wegier — —. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 783.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 178.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —. .

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty 110.50. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 140.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.66, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 139.75.

Kurs lwowski.

Dnia 24. maja

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	56	6	63
Dukat cesarski	„ „	6	56	6	65
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	37	11	53
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	20	2	23
Talar pruski	„ „	2	9	2	13
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	60	82	20
„ „ „ m. k. za 100 złr.	bez kuponów	85	68	86	33
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	153	50	155	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	67	28	67	88
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	25	80	15

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 21. maja.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. w. a. po 5%	69 —	60.50
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	79 80	80.—
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	79 40	79.60
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	67.40	67.50
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	67 50	67.60
dtto. „ 4½%	58 25	58.75
dtto. „ 4%	51 25	51 50
dtto. „ 3%	38 —	38.50
dtto. „ 2½%	36.—	38.—
dtto. „ 1%	13 —	13 50
Przez. do wylos. z r. 1839	115.50	116.—
„ 1854	87 50	88 —.
„ 1860	84 50	84.75
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	89 —	89.50
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	16.—
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	65 —	66 —
„ „ 4½%	56 —	57 —
„ „ 4%	49.—	50.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	42.—	43.—
„ 3%	40.—	41.—
„ 2½%	—.—	40.—
„ 2¼%	—.—	36.—
„ 2%	.—	32.—
„ 1¾%	—.—	28.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	65.—	66 —
„ 4½%	56 —	57.—
„ 4%	49.—	50.—

B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	89 50	90.—
Wyż. Aust. i Salb	89.—	90.—
Czech	91.50	92.—
Morawii	87 —	88.—
Szląska	86 50	87.—
Styryi	87.—	88.—
Tyrolu	97.—	99.—
Kar., Krainy. i Wyb.	88.50	89.—
Węgier	67 75	69.—

Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.	pien.	towar.
Ban. Tem., Kreacyi i Sławonii	67 —	68.—
Galicyi	66.75	67 50
Siedmiogr. i Bukow.	65 50	66.50
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	88 50	89.—
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	65.—	66.—
„ 4%	49.—	50.—
„ 3½%	42.—	43.—
„ 3%	37.—	38.—
„ 2½%	32.—	33.—
„ 2%	24.—	25.—
„ 1¾%	21.—	22.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł.	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	11.—	12.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	764.—	766 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	174 10	174 30
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	576 —	578.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	2065	2067.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	281 —	282.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	177.—	177.50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	115 50	116.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłata 160 zł. (80%)	226.—	228.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 140 zł. (70%)	149.50	150.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	19.—	20.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	60.—	61.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	660.—	665.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	155.—	158.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	112.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	431.—	433.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	208.—	210.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	385.—	390.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	395.—	400.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 50	103.—
10 „ 5%	97.—	98 —
przeznacz. do los. po 5%	90 50	91 —
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.50	99 75
przez. do los. po 5%	86.50	87.—
Gal. Tow. kred. po 4%	82.—	83.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.—	96.25
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	104.40	104 60
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	142.—	143.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	99 50	100.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	139.—	141. —
Kol. Gloggn. za 100 zł.	79.50	80.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	98.50	99.50
Lloyda za 100 zł.	83.—	83.50

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	116 75	117 —
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	101 50	102.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	129.—	130.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.75	37.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	97.—	97 50
Salma „ 40 „ „	37.50	38.—
Palfiego „ 40 „ „	37 25	37.75
Clarego „ 40 „ „	35.50	36.—
St. Genois „ 40 „ „	37.50	38.—
Windischgrätza 20 zł. „	22.25	22.50
Waldsteina 20 „ „	26.—	26 50
Keglevicha 10 „ „	14 75	15.25

Weksle.

(Na 3 miesiace.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	120.—	120.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	120 25	120 25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	120 50	120 50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	106 25	106.25
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	141 75	141 75
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	56 —	56.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	56 10	56.10
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

w przecięciu w w. a

Dukaty ces. men.	6 zł. 76 c.
dtto. pełnej wagi	6 „ 75 „
Korona	19 „ 45 „
20frankówka	11 „ 36 „
Rosyjski impery.	11 „ 62 „
Talar związkowy	2 „ 11½ „
Srebro	141 zł. 25 c.
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Wiadomości lokalne.) Hrabinie C. skradzione zostało 9go b. m. na jarmarku pod św. Jerzym portemonais z 10 zł. i rozmaitemi drobiazgami. Władza bezpieczeństwa wyśledziła złodziejkę, 16letniego izraelitę Marka B., uwięziła i oddała władzy karnej.

W nocy na 13go b. m. skradziono praczce Annie B. znaczną ilość cudzej bielizny, ale wnet powiodło się władzy bezpieczeństwa wykryć sprawcę tej kradzieży, znanego złodzieja Jaśka S. i przechowywacza jej Nachmana N.

Dnia 15go b. m. jechał dzierżawca Basiówki Władysław Z. wieczorem ze Lwowa do domu, i spostrzegł za rogatką gródecką, że za powozem nie było walizy, w której znajdowały się rzeczy w wartości 200 zł. Staranne poszukiwania naprowadziły władzę bezpieczeństwa zaraz nazajutrz na ślad kradzieży u szewca Franciszka O., który obrabiał gorliwie skórę wykrojoną z walizy; uwięziono go też niezwłocznie ze wspólnikami kradzieży Janem P., Anną P. i Maryanną Cz. i oddano ze wszystkiemi skradzionemi rzeczami sądowi karnemu.

Gabryelowi S., najemnikowi w kamieniołomach, zrabowano w nocy na niedzielę zielonych świąt w pobliżu lasu Węglińskiego cały zarobek tygodniowy w kwocie 2 zł. 50 c. Sprawca rabunku Franciszek S. został pojmany i przyznał się do winy.

Praczce Joannie W. skradł 20go b. m. mały chłopak żydowski na placu krakowskim 50 c. w. a. z kieszeni, których jednakże musi się zrzec już właścicielka, gdyż 12letni ów sowiżrzał Chaim F. stracił te pieniądze na sygara i został ukarany.

Małżonkowie Michał i Anna W., którym zginęło z komody 138 zł. w. a., obwiniali sami siebie nawzajem o wzięcie tych pieniędzy i przyszli z tą sprawą do władzy bezpieczeństwa. Ale nad spodziewanie ich wykryła władza całe inna złodziejkę imieniem Karolinę T. i dopomogła rzeczonym małżonkom do odzyskania swej własności przywracając oraz tym sposobem zgodę małżeńską pomiędzy nimi.

Prócz tych wykryte zostały jeszcze inne kradzieże, jako to: u stróża Antoniego Sz. w domu pod nr. 231 w mieście, której sprawcą był urlopnik Michał K., — tudzież kradzież krowy w Kozielnikach, którą popełniła Helena M., i kilka innych podejrzanych rzeczy, i sprawców oddano przynależnym sądom.

(Bazar dobroczynności.) Na wsparcie i wychowanie ubogich osierociałych dzieci katolickich otworzyły damy najwyższej arystokracyi angielskiej bazar w St. James, jeden z najświetniejszych w tym roku. Między innemi sprzedawane były także bardzo szacowne artykuły. Cesarzowa francuska przesłała haftowany własnoręcznie obrus ołtarzowy i serwis z porcelany sewerskiej, książę Chartress ozdoby indyjskie; księżna Borghese kosztowne stoły mozaikowe; księżna Leeds trzy ekwipaże z całą uprzężą; jubilery Hunt i Roskell klejnoty w wartości 300 funt. sztr. Prócz tych ofiarowali także znaczne dary: Królowa hiszpańska, Cesarzowa brazylska, Król belgijski, Królowa neapolitańska i kardynał Antonelli.

(Ludność miast angielskich.) Angielski dziennik urzędowy ogłosił temi dniami rezultat konskrybcyi w niektórych większych miastach prowincyonalnych. Podług tego wykazu liczył Glasgow z przedmieściami w 1851 roku 360 138, a w 1861 roku 446.395 mieszkańców, Birmingham w tych samych latach 232.841 i 295.943; Leeds 172.258 i 207.134; Sheffield 135.283 i 185.399; Edinburg 160 302 i 167.131; Newcastle nad Tyną 89.156 i 110.753; Bradford 103.786 i 106.203; Hull 84 960 i 105.000 ludności.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.